

07/16

Finanční prostředky státního rozpočtu určené pro vytváření, obnovu a provozování informačních systémů a komunikačních technologií v resortu Ministerstva životního prostředí

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 2007 pod číslem 07/16. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Ludmila Brynychová.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu (dále také „SR“) vynakládanými na informační systémy a komunikační technologie.

Kontrola byla provedena v době od května do listopadu 2007. Kontrolováno bylo období od roku 2004 do roku 2006, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období následující, a to až do ukončení kontroly.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“);

Ministerstvo informatiky (dále také „MI“), zrušeno s účinností od 1. června 2007;

Ministerstvo vnitra;

CENIA, česká informační agentura životního prostředí (dále jen „CENIA“);

Český hydrometeorologický ústav (dále také „ČHMÚ“).

Námítky proti kontrolním protokolům nebyly podány.

Kolegium NKÚ na svém II. zasedání, konaném dne 28. ledna 2008,

schválilo usnesením č. 7/II/2008

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Usnesením vlády ČR ze dne 24. března 2004 č. 265 byla schválena *Státní informační a komunikační politika e-Česko 2006* (dále jen „SIKP“), která byla strategickým dokumentem vlády v oblasti rozvoje informační společnosti do roku 2006. SIKP vychází především z *Akčního plánu Evropské unie eEurope*, který je součástí Lisabonské strategie, a reflektuje současnou úzkou provázanost informačních a komunikačních technologií (dále také „ICT“). Jednou ze stanovených prioritních oblastí rozvoje informační společnosti v ČR jsou moderní veřejné služby on-line. V této prioritní oblasti je aktuálním úkolem vlády vybudovat moderní a bezpečné služby veřejné správy (služby *e-governmentu*, elektronické zadávání veřejných zakázek *e-procurement* a *e-zdravotnictví*), které budou dostupné on-line. Na základě SIKP byl iniciován další strategický dokument ČR, a to *Národní strategie informační bezpečnosti ČR* (dále jen „NSIB“), schválená usnesením vlády ČR ze dne 19. října 2005 č. 1 340, která stanovuje priority informační bezpečnosti ICT.

Základním právním předpisem upravujícím oblast informačních systémů ve veřejné správě je zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

MŽP podle zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, zabezpečuje a řídí *Jednotný informační systém o životním prostředí* (dále také „JISŽP“). MŽP pověřilo provozováním a dotvářením JISŽP podřízenou příspěvkovou organizací CENIA.

Kontrola byla provedena u MŽP a jeho dvou příspěvkových organizací – CENIA a ČHMÚ. Kontrole bylo dále podrobena MI, které bylo ústředním orgánem státní správy pro informační a komunikační technologie, telekomunikace a poštovní služby. Povinnosti, které mělo MI podle zákona č. 365/2000 Sb., přešly na Ministerstvo vnitra na základě zákona č. 110/2007 Sb., o některých opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy, souvisejících se zrušením Ministerstva informatiky a o změně některých zákonů, a to s účinností od 1. června 2007.

Kontrola byla zaměřena na vytváření a dodržování strategických dokumentů a koncepcí v oblasti ICT, dále na JISŽP, na dodržování povinností podle zákona č. 365/2000 Sb., rovněž na prověření nakládání s prostředky státního rozpočtu v této oblasti a na plnění kontrolních povinností.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Strategické dokumenty a koncepce v oblasti ICT

1.1 Informační strategie

Kromě základních strategických dokumentů SIKP a NSIB upravujících oblast ICT na úrovni vlády ČR je základním strategickým dokumentem pro resort MŽP *Státní politika životního prostředí České republiky*, která byla schválena usnesením vlády ze dne 17. března 2004 č. 235. V tomto dokumentu je informačním nástrojům věnována samostatná kapitola.

Povinnosti ministerstev jsou v SIKP vymezeny poměrně obecně, jednotlivá ministerstva mají přispívat k realizaci SIKP. Za naplňování priority moderní veřejné služby on-line lze označit např. vytvoření *Centrální ohlašovny*. Zřízení *Centrální ohlašovny* mělo zjednodušit administrativu a zrychlit předávání informací mezi povinnými osobami a státní správou. Zřízení a provoz *Centrální ohlašovny* se opírá o ustanovení § 4 nařízení vlády č. 368/2003 Sb., o integrovaném registru znečišťování, avšak v zákonech o ochraně jednotlivých složek životního prostředí ani v dalších návazných normách není ohlašování přes *Centrální ohlašovnu* nijak upraveno. To vede k duplikování ohlašovacích povinností ze strany povinných osob, které se snaží vyhovět jak ustanovením zákonů o ochraně jednotlivých složek životního prostředí, tak požadavku ohlašovat přes *Centrální ohlašovnu*.

Základními interními strategickými dokumenty MŽP jsou tzv. informační strategie. V kontrolovaném období byla platná *Strategie nakládání s informacemi v resortu MŽP* (dále jen „Informační strategie MŽP“). *Informační strategie MŽP* neobsahuje přehled všech informačních systémů resortu, jsou zde uvedeny pouze některé resortní informační systémy. Chybí také popis jednotlivých systémů, seznam provozních informačních systémů a plán pořizování nových informačních systémů v budoucnu.

Plnění cílů *Informační strategie MŽP* mělo být podmíněno aktivní účastí resortních organizací, není však specifikováno, v čem měla tato aktivní účast spočívat.

V tomto dokumentu v popisu výchozích podmínek uvádí MŽP mj. i to, že řízení informačních procesů v době přijetí *Informační strategie MŽP* v roce 2004 bylo fakticky roztrženo mezi mnoho odborů a nikdo nenesl za řízení informačních procesů celkovou zodpovědnost. Tato skutečnost měla být změněna vytvořením nové organizační struktury, která je uvedena v projektovém plánu informační strategie MŽP.

Nová organizační struktura nebyla do doby ukončení kontroly vytvořena, stav kompetencí a odpovědností v organizačním řádu se oproti stavu z roku 2004 nezměnil. Řízení informačních procesů a odpovědnost za ně tak zůstávají i nadále roztržité.

Informační strategie MŽP měla stanoveny 3 hlavní cíle, které měly být splněny do konce září 2006, a to:

- zavedení jednotné informační podpory;
- zavedení řízení informační základny resortu na základě společného přístupu jak odborných, tak inženýrských odborů, a zároveň na základě průběžné identifikace povinností a potřeb;
- budování dalších sdílených nástrojů.

Plnění jednotlivých cílů bylo v rámci projektového záměru transformace Českého ekologického ústavu (dále jen „ČEÚ“) na CENIA přesunuto právě na tuto podřízenou organizaci MŽP.

Projektový záměr transformace ČEÚ na organizaci CENIA vychází z dokumentu *Koncepce transformace Českého ekologického ústavu v CENIA, českou informační agenturu životního prostředí (Návrh rozvoje Českého ekologického ústavu)*, který byl schválen na poradě vedení MŽP dne 3. března 2005 a který je zároveň základním strategickým dokumentem CENIA. Vlastní projektový záměr transformace ČEÚ na CENIA byl schválen na poradě vedení MŽP v červenci 2005 a měl být realizován do konce roku 2006.

Mezi výstupy projektového záměru transformace ČEÚ na organizaci CENIA patří projektový záměr ENVIKLIK¹ a projekt *Informační systém statistiky a reportingu*, které CENIA v době kontroly realizovala. Tyto projekty lze považovat za plnění cíle informační strategie MŽP „budování dalších sdílených nástrojů“.

Mezi hlavní výstupy projektového záměru transformace ČEÚ na agenturu CENIA měly dále náležet systém výměny informací, plán JISŽP, včetně plánu zavedení norem a standardů, služba výměny geografických informací a další. Plán JISŽP však nebyl vytvořen a nebyly dosaženy ani některé další plánované výstupy projektového záměru (např. systém výměny informací a registr informačních procesů resortu).

V *Závěrečné zprávě projektu „Koncepce transformace Českého ekologického ústavu (ČEÚ) v CENIA, českou informační agenturu životního prostředí“*, která byla schválena poradou vedení MŽP dne 5. ledna 2007, je uvedeno, že se mj. nepodařilo aplikovat optimalizovaný model řízení na informační procesy, které nebyly svěřeny do odpovědnosti a pravomoci CENIA. Podle vyjádření CENIA se jedná zejména o proces řízení a pořizování informací. Smlouvy o poskytování a využití dat související s procesem pořizování informací nebyly k datu ukončení kontroly podepsány. S tím souvisí možné riziko neposkytování dat pro potřeby CENIA ze strany resortních organizací.

Cíl „zavedení jednotné informační podpory“ a cíl „zavedení řízení informační základny resortu na základě společného přístupu jak odborných, tak inženýrských odborů, průběžné identifikace povinností a potřeb“ tedy nelze považovat za splněné.

ČHMÚ nemá dlouhodobou informační strategii, přesto připravil a v současné době realizuje projekt jediného informačního systému ústavu, který by sjednotil databáze ČHMÚ do jednoho

1 Plánovaný environmentální helpdesk

systému pod názvem SDNES a umožnil by využívání automatického ukládání naměřených dat jednotným způsobem přes databázový systém ORACLE.

Celkový stav řízení a koordinace ICT v resortu dokumentují i materiály *Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí ČR za období 2004–2006* z června 2007 a *Odborná a informační základna resortu MŽP*, který v červnu 2007 vypracovala pracovní skupina jmenovaná ministrem životního prostředí. Podle zprávy pracovní skupiny se všechny instituce resortu podílejí v různé míře na zabezpečování oblasti ICT, avšak přes veškerou snahu se zatím nepodařilo jednotlivé aktivity vzájemně propojit nebo alespoň zkoordinovat. Podle *Vyhodnocení Státní politiky životního prostředí ČR za období 2004–2006* není zpětná vazba v oblasti informačních procesů zajišťována systematicky.

1.2 Informační bezpečnost

Podle NSIB měly jednotlivé orgány veřejné správy, tedy i MŽP, zabezpečit mj. informační bezpečnost v počítačovém i klasickém administrativním prostředí veřejné správy. Dále měly mít nejvyšším vedením schválenou aktuální bezpečnostní politiku a plán zachování kontinuity hlavních činností.

Bezpečnostní politika MŽP nebyla do doby ukončení kontroly vytvořena. Bezpečnost informačních systémů byla dílčím způsobem upravena některými vnitřními předpisy. Do 15. listopadu 2007 tedy nebyla naplněna ustanovení dokumentu NSIB. ČHMÚ má zpracovanou bezpečnostní politiku informačních systémů ze dne 25. března 2005. CENIA je držitelem certifikátu ISO 9001 a ISO 14001, čímž splnila povinnosti vyplývající z NSIB.

Podle NSIB měla dále jednotlivá ministerstva aktivně řídit a kontrolovat opatření v oblasti informační bezpečnosti jak ve správě, která jim podléhá, tak v přímo řízených institucích.

MŽP zajistilo prověrku bezpečnosti pouze pro informační systémy MŽP, kontroly bezpečnosti v resortních organizacích ale ministerstvo v kontrolovaném období neprovádělo. Jen částečně tedy bylo naplněno ustanovení NSIB, podle kterého mělo MŽP kontrolovat opatření v oblasti informační bezpečnosti jak ve správě, která mu podléhá, tak v přímo v řízených institucích.

2. Jednotný informační systém o životním prostředí

Povinnost MŽP zabezpečovat a řídit JISŽP vyplývá ze zákona č. 2/1969 Sb. JISŽP je definován vnitřními dokumenty MŽP.

Podle původní koncepce JISŽP, která vznikla kolem roku 1990, měla být všechna data o životním prostředí umístěna na centrálním resortním serveru. Tato koncepce vznikala v době, kdy byl akutní nedostatek dat o životním prostředí, a toto řešení se tedy zdálo být vhodné.

Mezi lety 1990 a 2000 došlo k bouřlivému vývoji informačních systémů a databází o životním prostředí. Tyto informační systémy a databáze zpravidla vznikaly na základě aktuální potřeby, jejich vznik nebyl nijak koordinován. Koncepce JISŽP jako jednoho informačního systému proto byla opuštěna, v roce 2001 MŽP ve své tehdejší informační strategii uvedlo definici JISŽP, která je dosud platná.

Podle platné definice v sobě JISŽP slučuje všechny neprovozní informační systémy resortu MŽP. Dalšími součástmi JISŽP jsou podle této definice infrastruktura a řízení.

JISŽP není informačním systémem v klasickém slova smyslu, ale spíše teoretickým konceptem či virtuálním souborem dat, informací, infrastruktury a řízení, který v sobě zahrnuje všechny neprovozní informační systémy, které provozuje resort MŽP. Dokument uvádějící úplný seznam všech subsystémů JISŽP a vazeb mezi nimi MŽP nevypracovalo. Ke kontrole byl předložen seznam obsahující některé (hlavní) subsystémy JISŽP. Některé z informačních systémů – subsystémů JISŽP jsou spolu propojeny, ale JISŽP jako celek propojen není.

MŽP v seznamu subsystémů JISŽP, který předložilo ke kontrole, uvádí i *Systém sběru dat a informací* v oblasti ochrany před hlukem. Tento systém provozuje odbor informatiky Magistrátu hlavního města Prahy, jenž však není podřízenou organizací MŽP, a proto je uvedení tohoto informačního systému mezi subsystémy JISŽP v rozporu s definicí JISŽP.

Každý informační systém veřejné správy (dále také „ISVS“), tedy i JISŽP, má tzv. evidenční list, jehož náležitosti byly stanoveny ve standardu ISVS. V evidenčním listu ISVS JISŽP je uvedeno, že JISŽP by měl mít architekturu distribuované databáze. Toto tvrzení je v rozporu se skutečností, JISŽP v současné podobě nemá architekturu distribuované databáze, protože je souborem relativně samostatných informačních systémů a databází, které jako celek nejsou navzájem provázané.

JISŽP a jeho jednotlivé subsystémy zabezpečuje celá řada subjektů. Správcem² JISŽP je MŽP, konkrétně odbor informatiky. Povinnost provozovat JISŽP je uvedena ve zřizovací listině CENIA, podle evidenčního listu ISVS JISŽP je však provozovatelem³ JISŽP MŽP, nikoli CENIA. Jednotlivé subsystémy provozují jednotlivé podřízené organizace MŽP, případně jednotlivé odbory MŽP.

Vzájemné kompetence mezi správcem a provozovateli jednotlivých subsystémů JISŽP jsou vymezeny ve zřizovacích listinách jednotlivých organizací, případně v organizačním řádu MŽP. Kontrolou bylo zjištěno, že jednotlivé dokumenty spolu nejsou v souladu, role jednotlivých organizací a odborů MŽP nejsou jasně vymezeny. Není jasný vztah provozovatelů subsystémů JISŽP k provozovateli JISŽP jako celku, ani vztah provozovatelů subsystémů ke správci JISŽP.

Problémy v komunikaci mezi některými resortními organizacemi uvedla v protokolu o atestačním řízení společnost, která již v roce 2002 prováděla pro MŽP atestaci JISŽP na základě zákona č. 365/2000 Sb. a posléze tento nedostatek doporučila v co nejkratší době napravit – nejlépe interními standardy nebo směrnicemi.

MŽP do doby ukončení kontroly nemělo zpracované žádné interní standardy nebo směrnice týkající se JISŽP, které by upravovaly komunikaci mezi resortními organizacemi. Ke kontrole byla předložena pouze nedokončená metodika řízení služeb JISŽP z června 2007.

Resortní organizace nejsou dostatečně informovány o struktuře JISŽP. V některých případech považují subsystémy JISŽP za své provozní systémy, přestože se jedná o neprovozní informační systémy. Povinnosti a odpovědnosti jednotlivých subjektů zúčastněných na provozu jednotlivých subsystémů JISŽP nejsou jasně vymezeny. Například:

- *Informační systém kvality ovzduší a Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší* jsou neprovozní informační systémy sloužící k výkonu veřejné správy dle zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší). Podle tohoto zákona a také podle organizačního řádu MŽP je správcem obou systémů MŽP. Podle zřizovací listiny ČHMÚ je však správcem zmíněných informačních systémů ČHMÚ. Zřizovací listina ČHMÚ je v rozporu s organizačním řádem MŽP a také se zákonem o ochraně ovzduší. Ve skutečnosti vykonává úlohu správce ČHMÚ.
- *Hydroekologický informační systém* má řadu modulů, některé z nich provozuje ČHMÚ. *Hydroekologický informační systém* je zároveň součástí dvou informačních systémů veřejné správy, a to JISŽP a ISVS VODA. ISVS VODA je přístupný z *Portálu veřejné správy*, je ve společné gesci MŽP a Ministerstva zemědělství. Vztah informačních systémů veřejné správy JISŽP a VODA není nijak upraven. Nejsou stanoveny ani kompetence a odpovědnosti správců těchto

2 Správcem informačního systému veřejné správy je subjekt, který podle zákona určuje účel a prostředky zpracování informací a za informační systém odpovídá (zákon č. 365/2000 Sb.).

3 Provozovatelem informačního systému veřejné správy je subjekt, který provádí alespoň některé informační činnosti související s informačním systémem. Provozováním informačního systému veřejné správy může správce pověřit jiné subjekty, pokud to jiný zákon nevyklučuje (zákon č. 365/2000 Sb.).

ISVS ve vztahu ke společným subsystémům. Dále bylo zjištěno, že ČHMÚ, který je provozovatelem některých modulů tohoto informačního systému, o sobě uvádí, že je zároveň i jejich správcem. Toto tvrzení je v rozporu s organizačním řádem MŽP a zákonem č. 365/2000 Sb., z nichž vyplývá, že MŽP je správcem celého JISŽP, a tedy i jeho subsystémů.

3. Povinnosti dle zákona č. 365/2000 Sb.

Stanovení práv a povinností osob, které souvisejí s vytvářením, užíváním, provozem a rozvojem informačních systémů veřejné správy, je upraveno zákonem č. 365/2000 Sb.

Ministerstvo informatiky (resp. jeho právní předchůdce) zajišťovalo na základě zákona č. 365/2000 Sb. tvorbu standardů ISVS. Standardy ISVS byly publikovány v tištěné podobě ve věstnících a v elektronické formě na webových stránkách MI. Standardy ISVS byly závazné v době, po kterou byly upraveny v zákoně č. 365/2000 Sb., tj. v letech 2000 až 2006, a byly zrušeny k 1. lednu 2007. S ohledem na stav a vývoj v předmětné oblasti byly standardy ISVS nahrazeny prováděcími právními předpisy nebo byly zrušeny bez náhrady, popř. nahrazeny metodickými pokyny.

MI nemělo dostatečný přehled o udělených atestech ISVS. Na základě kontroly bylo zjištěno, že resortu MŽP byly podle zákona č. 365/2000 Sb. uděleny do konce kontrolovaného období tři atesty, nicméně v přehledech udělených atestů zveřejněných ve věstníku MI jsou uvedeny jen dva atesty.

MŽP je správcem JISŽP pouze formálně. Účel a prostředky zpracování informací určují u řady subsystémů provozovatelé těchto subsystémů, kteří tak fakticky vykonávají činnost správce těchto subsystémů. MŽP nemá žádné zdroje informací o tom, kolik prostředků vynakládají jednotlivé resortní organizace na budování a provoz jednotlivých subsystémů JISŽP. MŽP nenaplnuje úlohu správce ISVS, jak je definována v ustanovení § 2 písm. c) zákona č. 365/2000 Sb.

Povinnost správce ISVS zveřejňovat informace o informačních systémech veřejné správy a datových prvcích, která byla uvedena v ustanovení § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 365/2000 Sb., MŽP splnilo pouze částečně, neboť na *Portálu životního prostředí*, v metainformačním systému ani na webových stránkách MŽP a CENIA nebyly v době kontroly NKÚ žádné informace o JISŽP a některých subsystémech JISŽP. Katalog datových prvků JISŽP navíc nebyl vůbec vytvořen.

4. Prostředky státního rozpočtu

4.1 Základní informace

Informační systémy a komunikační technologie jsou pořizovány především v rámci akcí financování programů reprodukce majetku. Zdrojem pro příspěvkové organizace MŽP je i příspěvek na činnost těchto organizací, který čerpají ze státního rozpočtu prostřednictvím kapitoly MŽP.

Dalšími možnými zdroji financování ICT jsou prostředky strukturálních fondů EU, prostředky SR určené na vědu a výzkum a prostředky získané z vlastní činnosti resortních organizací.

Zdroje financování ze státního rozpočtu shrnuje následující tabulka. V první části tabulky jsou uvedeny celkové prostředky SR vynaložené v jednotlivých letech na akce programů reprodukce majetku související s ICT. V druhé části jsou pak uvedeny ostatní prostředky SR, kromě finančních prostředků na výše uvedené programy.

Tabulka č. 1 – Finanční prostředky státního rozpočtu určené na ICT (v mil. Kč)

		2004	2005	2006	Celkem
Prostředky financování programů reprodukce majetku ¹	Program 215010	81,73	97	110,48	289,21
	z toho podprogram 215011	55,09	79,32	99,77	234,18
	ostatní podprogramy 215010	26,64	17,68	10,71	55,03
	Program 215130	76,12	4,54	78,15	158,81
	Program 215210	0,52	1,63	0	2,15
	Financování programů celkem	158,37	103,17	188,63	450,17
Ostatní prostředky SR (mimo financování programů) ²	CENIA	0,66	19,66	34,3	54,62
	ČHMÚ	8,88	13,67	13,6	36,15
	MŽP	0	0,56	0,03	0,59
	Ostatní prostředky SR celkem	9,54	33,89	47,93	91,36
Celkem	167,91	137,06	236,56	541,53	

1 Zdroj: sestavy z informačního systému programového financování.

2 Zdroj: informace ČHMÚ, CENIA a MŽP.

Nejvíce akcí programů reprodukce majetku souvisejících s ICT bylo financováno z programu 215010 – *Rozvoj a obnova materiálně-technické základny systému řízení MŽP*. Jedná se o 239 akcí s celkovými náklady 289,21 mil. Kč. Z výše uvedeného programu je nejvýznamnějším podprogramem 215011 – *Pořízení, obnova a provozování ICT systému řízení MŽP*, v jehož rámci bylo financováno 144 akcí s celkovými náklady 234,18 mil. Kč.

Kontroly bylo podrobeno 48 akcí programů reprodukce majetku, z toho 31 u MŽP, čtyři akce u CENIA a 13 akcí u ČHMÚ. Celková výše prostředků SR vynaložených na tyto akce činila 288,4 mil. Kč.

4.2 Zjištěné nedostatky

Nedostatky formulářů

V případě 34 akcí u MŽP, CENIA a ČHMÚ byly zjištěny nedostatky v náležitostech formulářů, které jsou povinnou součástí dokumentace akcí programů reprodukce majetku podle vyhlášky č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Na některých formulářích například nebylo uvedeno číslo akce, chyběly termíny přípravy a realizace akce, termíny pro závěrečné vyhodnocení, popř. projektové parametry akce, podpisy a razítka nebo název účastníka programu.

Dalším častým nedostatkem formulářů byly chybně uvedené jednotky technicko-ekonomických parametrů akce. Např. namísto omezení čerpání parametrem „maximálně Kč“ byl na příslušném formuláři uveden parametr „minimálně Kč“.

Technicko-ekonomické parametry

V případě osmi akcí u MŽP, CENIA a ČHMÚ nebyly vůbec stanoveny technicko-ekonomické parametry, čímž bylo porušeno ustanovení § 5 a 7 vyhlášky č. 40/2001 Sb., která uvádí povinnost tyto parametry stanovit.

U MŽP byl ve 12 případech technicko-ekonomický parametr nahrazen parametrem ekonomickým, čímž byl požadavek vyhlášky č. 40/2001 Sb. stanovit parametry akce naplněn pouze formálně.

Nedostatky v dokumentech závěrečného vyhodnocení

Byly také zjištěny nedostatky v dokumentaci závěrečného vyhodnocení akce.

V dokumentaci všech kontrolovaných akcí CENIA chyběla *Zpráva o plnění závazných ukazatelů a podmínek účasti státního rozpočtu stanovených v rozhodnutí*.

U třech akcí ČHMÚ bylo zjištěno, že *Zpráva o plnění závazných ukazatelů a podmínek účasti státního rozpočtu stanovených v rozhodnutí* obsahuje zkopírovaný text z investičního záměru.

V případě jedné akce, kdy se příjemcem prostředků SR stalo MŽP, nebyly do doby ukončení kontroly vyhotoveny podklady pro závěrečné vyhodnocení akce, přestože akce měla být vyhodnocena do června 2007. Tím MŽP porušilo ustanovení § 8 vyhlášky č. 40/2001 Sb., které stanovilo povinnost účastníka programu předložit dokumentaci závěrečného vyhodnocení ve stanovené lhůtě.

Účetnictví

V případě jedné akce programů reprodukce majetku realizované u ČHMÚ byly zjištěny nedostatky v účetnictví dlouhodobého hmotného majetku. Majetek nebyl v okamžiku uvedení do stavu způsobilého k užívání převeden na příslušné majetkové účty účtové skupiny 02.

Veřejné zakázky

ČHMÚ v případě dvou veřejných zakázek v celkovém objemu cca 62,4 mil. Kč porušil ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách. V obou případech ČHMÚ zadal veřejnou zakázku podle ustanovení § 27 zákona č. 40/2004 Sb., tedy prostřednictvím jednacích řízení bez uveřejnění, a v obou případech oslovil stejnou firmu.

Kontrolní skupina z materiálů získaných od ČHMÚ zjistila, že ČHMÚ, s výjimkou malé části jedné zakázky, mohl zvolit jiný způsob zadání veřejné zakázky a oslovit více dodavatelů. Namísto toho ČHMÚ dopředu vyloučil z veřejné zakázky ostatní subjekty, a nevystavil tak osloveného dodavatele konkurenčnímu prostředí.

Tímto ČHMÚ nedodržel zásadu stejného zacházení se všemi zájemci, čímž porušil zákon č. 40/2004 Sb.

Kalkulace u smluv o dílo

U řady smluv o dílo (u celkem sedmi akcí MŽP) byla stanovena pouze celková cena předmětu plnění, ve smlouvě ani v nabídce nebyla uvedena kalkulace ceny.

Kalkulace není povinnou součástí smlouvy o dílo ani podle platného právního předpisu, ani podle vnitřních předpisů MŽP. Cenová kalkulace je však vhodným nástrojem zejména pro ověření přiměřenosti cenové nabídky a zároveň pochopitelně může posloužit i účelům kontroly.

5. Provádění kontrol

Podle ustanovení § 4 odst. 2 písm. a) zákona č. 365/2000 Sb. mělo MI provádět u orgánů veřejné správy kontroly dodržování povinností stanovených tímto zákonem. Dále bylo MI oprávněno ukládat sankce za porušení povinností stanovených tímto zákonem a rozhodovat o opatřeních směřujících k nápravě nedostatků.

MI v kontrolovaném období neprovádělo kontroly dodržování povinností stanovených zákonem č. 365/2000 Sb. v resortu MŽP ani u ostatních orgánů veřejné správy. Poslední kontrola dodržování povinností podle zákona č. 365/2000 Sb. byla provedena v roce 2002 Úřadem pro veřejné informační systémy, jehož kompetence v plném rozsahu přešly s účinností od 1. ledna 2003 na vzniklé MI. Vzhledem k tomu, že v období let 2004 až 2006 neprovedlo Ministerstvo informatiky v resortu MŽP žádnou kontrolu dodržování povinností podle zákona č. 365/2000 Sb., nebyla z jeho strany uložena žádná sankce za porušení povinností stanovených zákonem č. 365/2000 Sb. a nebylo uloženo ani žádné opatření směřující k nápravě nedostatků.

Kontrolou bylo zjištěno, že interní audit nebo kontrola zaměřující se na pořízení nebo užívání informačních systémů a komunikačních technologií nebyly v kontrolovaném období na MŽP provedeny.

Usnesením ze dne 20. června 2001 č. 624 schválila vláda materiál *Pravidla, zásady a způsob zabezpečování kontroly užívání počítačových programů*, který mimo jiné stanovil povinnost provádět jednou ročně pravidelné kontroly dodržování licenčních smluv nainstalovaných počítačových programů. ČHMÚ tuto povinnost v kontrolovaném období neplnil, MŽP a CENIA tuto povinnost plnily.

III. Shrnutí a vyhodnocení

- Informační strategie Ministerstva životního prostředí neobsahuje úplný přehled informačních systémů resortu, popis jednotlivých systémů a informace o potřebě pořízení nových informačních systémů. Ze tří definovaných cílů informační strategie nelze považovat za splněné dva cíle, které se týkají zavedení jednotné informační podpory a řízení informační základny resortu.
- Dlouhodobá informační strategie Českého hydrometeorologického ústavu a bezpečnostní politika Ministerstva životního prostředí nebyly do doby ukončení kontroly vytvořeny.
- *Jednotný informační systém o životním prostředí* je spíše teoretickým konceptem, nikoliv informačním systémem v klasickém slova smyslu. Všechny subsystémy informačního systému nejsou vzájemně propojeny. Dokument uvádějící úplný seznam všech subsystémů *Jednotného informačního systému o životním prostředí* a mapující vazby mezi nimi nebyl Ministerstvem životního prostředí vypracován.
- Ministerstvo životního prostředí nenaplňuje úlohu správce *Jednotného informačního systému o životním prostředí* definovanou v zákoně č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, a je správcem informačního systému jen formálně. Povinnosti a odpovědnosti subjektů zúčastněných na provozu jednotlivých subsystémů *Jednotného informačního systému o životním prostředí* nejsou jasně vymezeny.
- U akcí programů reprodukce majetku Ministerstva životního prostředí a kontrolovaných podřízených organizací byly zjištěny nedostatky při stanovování technicko-ekonomických parametrů akcí. Dále byly zjištěny nedostatky v dokumentech závěrečného vyhodnocení, v účetnictví a odhalena byla i řada formálních nedostatků v dokumentaci jednotlivých akcí.
- Český hydrometeorologický ústav při výběru dodavatele pro akce programů reprodukce majetku porušil zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách.
- Ministerstvo informatiky nemělo dostatečný přehled o atestech udělených informačním systémům veřejné správy v resortu Ministerstva životního prostředí.
- Ministerstvo životního prostředí nezajistilo kontroly opatření v oblasti informační bezpečnosti u podřízených organizací CENIA a Český hydrometeorologický ústav.
- U Ministerstva životního prostředí nebyla provedena v letech 2004 až 2006 žádná kontrola ani audit prostředků státního rozpočtu vynakládaných na informační a komunikační technologie. Nebyly prováděny externí kontroly ze strany Ministerstva informatiky a kontrolu či audit neprovedl ani odbor interního auditu a finanční kontroly Ministerstva životního prostředí.
- Český hydrometeorologický ústav neplnil povinnost provádět jednou ročně pravidelné kontroly dodržování licenčních smluv nainstalovaných počítačových programů.